

D O N D E R D A G

1

J A N U A R I

**Nieuwjaar**

**Weerspreuk**

Schijnt de zon op Nieuwjaar,  
dan wordt het een goed appellaar.

|       |                |                 |
|-------|----------------|-----------------|
| Zon:  | op 8.48 uur    | onder 16.38 uur |
| Maan: | onder 7.11 uur | op 13.59 uur    |

## TUINGEDICHT

### Nieuwjaarsbrief

Gelukkig nieuwjaar, Zoet, en dank je voor het oude.  
Mijn jaren duren lang en die van ons zijn kort.  
Je kerstboom staat zijn groen nog in het rond te neuriën  
Van de bossen ginder, allemaal zijn zij gekomen  
Naar de Daenenstraat om ons hier toe te geuren.  
Gelukkig nieuwjaar, Zoet, en dank je voor het oude.

Die dag in maart dat jij mij langzaam overkwam  
Is ook vandaag mijn zon. Het sneeuwt de kamer onder  
Met herinneringen die wij worden, warm en koud  
Zijn wij voortaan elkaars geheugen en vergetelheid.  
Ook straks gaan wij gearmd en stil dit wit in daar.  
Gelukkig nieuwjaar, Zoet, en dank je voor het oude.

LEONARD NOLENS, *EN VERDWIJN MET MATE*, 1996

# VRIJDAG

# 2

# JANUARI

Ondanks het koude weer zijn er nu al vlinders te zien. Op bomen en struiken kun je onder andere de perentak vinden. De perentak is een nachtvlinder waarvan de rups het uiterlijk heeft van een boomtakje. Deze overwintert als pop, maar kruipt daar begin januari al uit. De vrouwtjes zijn vleugelloos en blijven op de boomstammen zitten, maar de mannetjes van de perentak komen vaak in grote aantallen op licht af. Heb je 's avonds of 's nachts een buitenlamp aan? Kijk dan eens of je de perentak ziet.

[WWW.NATURETODAY.COM](http://WWW.NATURETODAY.COM)

Zon: op 8.48 uur

onder 16.39 uur

Maan: onder 8.29 uur

op 15.00 uur

## DE TUIN OP TAFEL

### Knolselderijsoep met spek (zes personen)

|                             |                     |
|-----------------------------|---------------------|
| 2 uien                      | 5 dl kippenbouillon |
| 25 g boter                  | 1 l water           |
| 150 g gerookt spek          | 4 tl grove mosterd  |
| 1 grote knolselderij        | 1 bosje peterselie  |
| 3 takjes tijm (de blaadjes) | slagroom            |

Pel de uien en snijd ze grof. Smelt de boter in een grote pan en smoor de uien in ruim 10 minuten glazig. Snijd intussen het spek in reepjes en doe ze in de pan (of kieper het bakje erin om). Laat de pan op halfhoog vuur staan tot het spek goudbruin is en de uien gaar. Roer geregeld.

Schil de selderijknol en rasp hem grof. Roer de selderijrasp met de tijmblaadjes en wat zout door de uien en voeg bouillon en water toe. Breng aan de kook en zet het vuur laag. Laat de soep met een deksel op de pan een klein halfuur sudderen. Roer dan de mosterd erdoor. Snijd de peterselie fijn en roer deze door de soep. Voeg zout en peper naar smaak toe. Haal na nog 5 minuten pruttelen de soep van het vuur en pureer de helft van de soep in de blender. Roer het gepureerde deel door de soep in de pan. Voeg room toe als je de soep nog niet romig genoeg vindt.

ZATERDAG

3

JANUARI

**Vollemaan, ook wel wolfmaan genoemd**

De eerste vollemaan in januari staat bekend als wolfmaan en dit verwijst naar een oud volksgeloof. Daarbij werd aangenomen dat wolven in deze tijd van het jaar vaker huilden. Tijdens de koude en stille winternachten was hun gehuil blijkbaar goed te horen.

|       |                |                 |
|-------|----------------|-----------------|
| Zon:  | op 8.48 uur    | onder 16.40 uur |
| Maan: | onder 9.25 uur | op 16.21 uur    |

## TUINPROBLEMEN

### Hoe kom ik van zevenblad af?

Veel tuiniers worstelen met het probleem van woekerend zevenblad in hun tuin. Het antwoord hoe ervan af te komen is echter steeds lastiger te geven. Had je vroeger nog een grote groep tuiniers die alleen maar wilden weten welk bestrijdingsmiddel het meeste effect had, tegenwoordig zijn onkruidbestrijdingsmiddelen op basis van glyfosaat – zoals RoundUp – omstreden en resten er weinig alternatieven. RoundUp werd ook wel ‘the gardeners little helper’ genoemd, maar sinds bekend is dat padden, kikkers en salamanders massaal overlijden als gevolg van uitspoeling van glyfosaat naar het oppervlaktewater, zijn we toch aan de veiligheid van deze stof gaan twijfelen. Heden de kikker, morgen wij?

Hoe het ook zij, zevenblad is alleen te bestrijden door het plantje uit te graven. Dat is niet lastig, want het onkruid wortelt niet diep. Alleen hebben de wortels van zevenblad wel de nare gewoonte om zich met wortels van andere planten te vervlechten. Op braakliggend terrein is zevenblad te bestrijden, maar in een tuin is dat bijna ondoenlijk. Ik zou zeggen: verander uw mentaliteit in plaats van de tuin. Leer leven met zevenblad. Zoek naar planten die ertegen op kunnen boksen, zoals hosta of maagdenpalm. De vraag zou niet moeten zijn: hoe bestrijd ik zevenblad? Dat is een mission impossible. Sinds glyfosaat taboe is luidt de vraag eerder: hoe leer ik met zevenblad leven?

# ZONDAG

# 4

# JANUARI

**Wereld Braille Dag**  
**Einde kerstvakantie (B & NL)**

De vuilboom (of sporkehout) groeit het liefst op een zure, vochtige bodem en is in vrijwel geheel Europa te vinden. Een vuilboom kan eruitzien als een boom, maar vaker komt hij als struik voor. Bijzonder aan de vuilboom is dat hij vanaf het vroege voorjaar tot ver in september bloeit. Tijdens het groeiseizoen lopen de takken uit, waar zich aan het einde elke keer weer nieuwe groen-witte bloemetjes vormen. Uit deze bloemen vormen zich bessen die van groen naar rood naar zwart verkleuren. Aan één boom vind je dus zowel nieuwe bloemen als rijpe bessen. Vogels en insecten worden daar zeer gelukkig van. Er is geen plant in Europa die zo lang bloeit.

|       |                 |                 |
|-------|-----------------|-----------------|
| Zon:  | op 8.47 uur     | onder 16.42 uur |
| Maan: | onder 10.03 uur | op 17.52 uur    |

## TUINGEDICHT

### Sneeuwval

Zoals sneeuw, zonder te weten waarom,  
van takken glijdt, het is middag – de zon  
beschijnt glanzend de val van een last  
die bleek zich bevrijdt – en opheft de  
stille verduring van wie maar verdroeg.

TOM VAN DEEL,  
*ACHTER DE WATERVAL*, 1986



MAANDAG

5

JANUARI

Stadstuinen hebben nogal wat nadelen vergeleken met tuinen op het platteland: de stadstuin ligt vaak in de schaduw van omringende bebouwing, hij is meestal klein, en hij ruikt niet zelden naar kattenpis. Maar stadstuinen hebben één enorm voordeel: hun microklimaat. De stenen van een stad werken 's nachts als een radiator; ze stralen dan de overdag opgeslagen warmte weer uit en daardoor kan het tijdens een winternacht met gemak 5 graden warmer zijn dan in een tuin buiten de bebouwde kom.

|       |                 |                 |
|-------|-----------------|-----------------|
| Zon:  | op 8.47 uur     | onder 16.43 uur |
| Maan: | onder 10.27 uur | op 19.22 uur    |

## PLANT IN BEELD

### Oubollige struik

Een struik die je vaak in gevestigde tuinen ziet aangeplant is de sneeuwballenstruik, *Viburnum opulus* 'Roseum'. Een bevreemdende naam voor deze struik, want 'Roseum' suggereert roze bloemen terwijl de kogelronde bloemen toch echt hagelwit zijn. Deze viburnum is steriel en draagt daardoor geen bessen. Al op bloemschilderijen uit de zeventiende eeuw komt de sneeuwballenstruik voor, maar tegenwoordig wordt hij door velen wat oubollig gevonden.

Sinds de zeventiende eeuw is het assortiment van verkrijgbare viburnums misschien wel verhonderdvoudigd. Keuze te over dus, en in meer dan driekwart van alle tuinen staat dan ook wel ergens een viburnum. Dikwijls zijn dit spectaculair bloeiende heesters, maar veel soorten dragen saaie, zwarte bessen. Als ik zou moeten kiezen, zou ik een soort kiezen met decoratief, groenblijvend blad, aardige bloemen en opvallende bessen. Of een winterbloeier, zoals *Viburnum x bodnantense* 'Dawn'. Hoe ruimer de keuze, hoe meer noten je op je zang kunt hebben.